

Huvudman

Ockelbo kommun
utbildningochkultur@ockelbo.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Perslundaskolan i Ockelbo kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ockelbo kommun att senast den **31 augusti 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande undervisning, särskilt stöd, individuella studieplaner och prioriterade timplaner samt studiehandledning på modersmålet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ockelbo kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ockelbo kommun ska vidta följande åtgärder

Undervisning

1. Se till att undervisningen för de elever som är mottagna i grundsärskolan utgår från grundsärskolans timplan, läroplan samt kursplanernas syfte och centrala innehåll. Ett schema som visar hur undervisningstiden har förlagts för elever i respektive skolform ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (7 kap. 9 § och 11 kap. 7-8 §§ skollagen, 10 kap. 1 § och bilaga 2 till skolförordningen (2011:185) samt förordning [SKOLFS 2010:255] om läroplan för grundsärskola, avsnitt 3 Kursplaner).

2. Se till att de elever vid skolenheten som enligt skolans bedömning är i behov av undervisning i ämnet svenska som andraspråk ges sådan undervisning utifrån gällande kursplan. Av redovisningen ska framgå hur många elever som bedöms vara i behov av svenska som andraspråk, hur många elever som vid tidpunkten för redovisningen läser svenska som andraspråk samt hur undervisningen och bedömningen i svenska som andraspråk har organiserats. Redovisningen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (10 kap. 4 och 8 §§ skollagen, 5 kap. 14-15 §§ skolförordningen samt Lgr 22, 5 Kursplaner).

Särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 31 augusti 2023 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens bestämmelser om särskilt stöd, samt skyldigheten att anmäla till skolans rektor att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (2 kap. 34 § samt 3 kap. 7 § skollagen).
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd som inkommer till rektorn ska rektorn se till att starta en utredning. Rektor ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 3 februari 2023 till och med den 24 augusti 2023 samt vilket datum utredning har startats för respektive elev (3 kap. 7 § skollagen).
3. Se till att rektorn startar nya utredningar av eleverna 19, 20, 21 och 68:s (elevförteckning aktbilaga 33) behov av särskilt stöd vars åtgärdsprogram upphört att gälla. Rektor ska dokumentera när utredningarna startats för dessa elever. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen, Lgr 22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar).
4. För varje utredning om särskilt stöd som avslutas innan den 24 augusti 2023 ska rektorn, eller den rektor överlåtit beslutanderätten till, fatta beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller beslut om att inte upprätta åtgärdsprogram. Rektor ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under perioden 3 februari 2023 till och med den 24 augusti 2023. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 § skollagen).
5. Se till att pågående åtgärdsprogram följs upp och utvärderas löpande. Utvärderingarna ska resultera i ställningstaganden om respektive åtgärdsprogram behöver förändras och/eller om det ska fortsätta gälla. Om ett åtgärdsprogram ska förändras eller fortsätta gälla ska beslut fattas om ett nytt åtgärdsprogram. Rektor ska dokumentera vilka åtgärdsprogram som har följts upp och utvärderats, vilka datum

åtgärdsprogrammen följts upp och utvärderats samt vad det resulterat i. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 9 § skollagen).

6. Säkerställa att elever med anpassad studiegång har beslut om det samt att det i beslut om anpassad studiegång framgår vilka avvikelser (avseende ämnen och omfattning) som görs från den ordinarie timplanen. Samtliga beslut om anpassad studiegång som finns på skolan vid tidpunkten för redovisningen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 12 § skollagen, 29 kap. 10 § skollagen samt 31 och 32 §§ förvaltningslagen (2017:900)).

Individuella studieplaner och prioriterade timplaner

1. Se till att det för varje nyanländ elev som tas emot inom skolenheten i högstadiet och vars kunskaper har bedömts enligt 3 kap. 12 c § skollagen, upprättas en individuell studieplan inom två månader från mottagandet. Uppgifter om hur många elever som tagits emot av skolenheten och vars kunskaper bedömts enligt 3 kap. 12 c § skollagen under perioden 3 februari 2023 till och med den 24 augusti 2023 samt deras individuella studieplaner ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 12 g § skollagen).
2. Se till att det av de individuella studieplaner som utarbetas och beslutas framgår:
 - en beskrivning över hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens egna mål,
 - uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll,
 - uppgifter om planerade stödåtgärder,
 - samt datum för när studieplanen ska revideras.Samtliga aktuella individuella studieplaner ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 12 g § skollagen).
3. Se till att rektorn fattar beslut om prioriterad timplan för elever vars kunskaper bedömts enligt 3 kap. 12 c § skollagen och som ska ges mer undervisning i svenska eller svenska som andraspråk. Uppgifter om hur många elever vars kunskaper bedömts enligt 3 kap. 12 c § skollagen och ska ges mer undervisning i svenska eller svenska som andraspråk under perioden 3 februari 2023 till och med den 24 augusti 2023 samt beslut om prioriterade timplaner för dessa elever ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (9 kap. 4 a § skolförordningen).

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att elever som är i behov av studiehandledning på modersmålet får det. Rektorn ska dokumentera hur många elever som bedömts vara i behov av studiehandledning under perioden 3 februari 2023 till och med

den 24 augusti 2023, hur många elever som ges studiehandledning samt en beskrivning av hur eleverna får studiehandledning på modersmålet. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (5 kap. 4 § skolförordningen).

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Ockelbo kommun en anmärkning avseende brister rörande

- Betygskatalog
- Planen mot kränkande behandling
- Rektors pedagogiska insikt

Ockelbo kommun ska senast den **31 augusti 2023** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p.3 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Ockelbo kommun avseende brist rörande tillsvidareanställning av lärare som saknar lärarlegitimation. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del som avser att eleverna ges information om rätten till modersmålsundervisning samt att språkval erbjuds i minst två språk.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2022:6874) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys inlett en tillsyn av Perslundaskolan årskurs 4-9 i Ockelbo kommun. I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Perslundaskolan årskurs 4-9 följer gällande bestämmelser om undervisning och stöd samt bedömning och betygssättning.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, speciallärare, personal i elevhälsan och rektorn mellan den 8-10 november 2022 samt en kompletterande digital intervju med rektorn 22 november 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat inhämtad dokumentation från huvudmannen och skolenheten. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet. I de fall Skolinspektionen refererar till enskilda elever benämns de med siffror enligt elevförteckning (aktbilaga 33).

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Undervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Undervisning för integrerad grundsärskoleelev

Av inkommen dokumentation framgår att det finns en elev som ska få sin utbildning inom grundsärskolan (integrerad elev). Enligt elevens mentor har eleven fått undervisning enligt grundskolans läroplan och timplan sedan eleven började på Perslundaskolan för cirka två och ett halvt år sedan. Speciallärare och rektorn uppger att eleven ges undervisning enligt grundskolans timplan då eleven fullt ut följer klassens schema.

Mentorn uppger vidare att eleven inte får all undervisningstid som eleven har rätt till som integrerad grundsärskoleelev varken utifrån grundsärskolans läroplan eller timplan. Någon extra undervisningstid ges inte enligt grundsärskolans timplan.

Av timplanen för Perslundaskolan som inkommit till Skolinspektionen framgår att eleverna i mellanstadiet bland annat får totalt 80 timmars undervisning i musik, 181 timmars undervisning i idrott och hälsa, och 142 timmars undervisning i slöjd.

Undervisning i svenska som andraspråk

Av skolans personalförteckning samt av intervjuer med skolans personal framgår att skolan har en lärare som undervisar i svenska som andraspråk. Av inkommen

dokumentation till Skolinspektionen framgår att det är 53 elever som läser svenska som andraspråk på skolan. Av dessa går 36 elever på mellanstadiet och 17 elever på högstadiet. Av elevernas klassschema som Skolinspektionen tagit del av finns inget schemalagt undervisningspass i svenska som andraspråk. Läraren som undervisar i svenska som andraspråk uppger att ytterligare sex elever som börjat på skolan den 7 november 2022 har behov av att läsa svenska som andraspråk.

Läraren som undervisar i svenska som andraspråk uppger att eleverna som bedömts vara i behov av svenska som andraspråk får undervisning i svenska enligt klassschema. Läraren uppger vidare att hen i mån av tid går runt till eleverna när de har undervisning i svenska och ger de elever som bedömts vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk stöd i sin undervisning. I undantagsfall tar läraren med elever ut från lektionen i svenska till en annan undervisningssal och ger dem undervisning i svenska som andraspråk. Läraren i svenska som andraspråk uppger att vissa lektioner i svenska pågår parallellt för olika klasser vilket innebär att hen saknar möjlighet att närvara på alla lektioner i svenska. Läraren uppger att hen på grund av detta blir tvungen att prioritera. Läraren prioriterar nyanlända elever som inte kan svenska och som därmed behöver mer stöd. Den prioriteringen sker på bekostnad av undervisningen för övriga elever som är i behov av undervisning i svenska som andraspråk. Läraren bedömer att alla elever med behov av undervisning i svenska som andraspråk inte får den undervisning som de ska ha.

Rektorn bekräftar i intervju upplägget av undervisningen i svenska som andraspråk. Rektorn uppger att det inte är optimalt med endast en lärare i svenska som andraspråk då antalet nyanlända elever har ökat på skolan och därmed även behovet av undervisning i svenska som andraspråk. Rektorn uppger att det inte är ett fungerande upplägg att bedriva undervisningen i svenska som andraspråk på och att det äskats ekonomiska medel för att få fler lärare i svenska som andraspråk i flera år utan framgång.

Rättslig reglering

Undervisning för integrerad grundsärskoleelev

Enligt skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet oavsett var i landet den anordnas (1 kap. 9 § skollagen).

En elev i grundskolan kan få sin utbildning inom grundsärskolan (integrerad elev), om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. För en elev som på detta sätt får sin utbildning inom en annan skolform gäller de bestämmelser som avser den ursprungliga skolformen (7 kap. 9 § skollagen).

Enligt skollagen ska den totala undervisningstiden för varje elev i grundsärskolan ska vara minst 6 890 timmar. För en elev i inriktningen träningsskolan ska den totala undervisningstiden dock vara minst 6 665 timmar (11 kap. 7 § skollagen).

Huvudmannen för utbildningen avgör om en elev som tas emot i grundsärskolan huvudsakligen ska läsa ämnen eller ämnesområden. Rektorn får besluta att en elev ska läsa en kombination av ämnen och ämnesområden samt ämnen enligt grundskolans kursplaner, om eleven har förutsättningar för det. Samråd med elevens vårdnadshavare ska ske innan beslut fattas. (11 kap. 8 § skollagen).

Av timplanen för grundsärskolan framgår att eleverna ska få minst 260 timmars undervisning i slöjd, minst 245 timmars undervisning i idrott och hälsa och minst 125 timmars undervisning i musik under mellanstadiet (bilaga 2 skolförordningen).

För utbildningen i grundsärskolan gäller en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen (10 kap. 1 § skolförordningen, Läroplan för grundsärskolan (SKOLFS 2010:255)).

Undervisning i svenska som andraspråk

Av skollagen framgår att undervisning i grundskolan ska omfatta svenska eller svenska som andraspråk (10 kap. 4 § skollagen).

Av skollagen framgår att för varje ämne ska en kursplan gälla (10 kap. 8 § skollagen).

Av skolförordningen framgår att undervisning i svenska som andraspråk ska, om det behövs, anordnas för elever som har ett annat språk än svenska som modersmål, elever som har svenska som modersmål och som har tagits in från skolor i utlandet samt invandrarelever som har svenska som huvudsakligt umgängesspråk med en vårdnadshavare. Rektorn beslutar om undervisning i svenska som andraspråk för en elev (5 kap. 14 § skolförordningen).

Undervisning i svenska som andraspråk ersätter undervisning i svenska. Svenska som andraspråk får därutöver anordnas som språkval i grundskolan och specialskolan, som elevens val, eller inom ramen för skolans val (5 kap. 15 § skolförordningen).

Enligt läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet framgår att ämnena svenska och svenska som andraspråk har olika kursplaner (Lgr 22, 5 Kursplaner).

Skolinspektionens bedömning

Undervisning för integrerad grundsärskoleelev

Skolinspektionen bedömer att den elev i grundsärskolan som får sin utbildning som integrerad elev i grundskolan, varken får undervisning enligt den timplan och läroplan som gäller för skolformen. Det framkommer av intervjuer med rektorn och elevens mentor att eleven under cirka två och ett halvt år inte har fått undervisning utifrån grundsärskolans läroplan eller timplan, utan har istället getts undervisning enligt samma schema som grundskoleeleverna. Det innebär att eleven som är mottagen i grundsärskolan varken ges en undervisning som utgår från

grundskolornas timplan eller läroplan. Skolinspektionen konstaterar att eleven fått för lite undervisningstid i bland annat slöjd, musik och idrott.

Undervisning i svenska som andraspråk

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att elever som har behov av att läsa svenska som andraspråk inte ges den undervisning de har rätt till. Det finns runt 60 elever på Perslundaskolan som är i behov av undervisning i svenska som andraspråk. Samtliga elever som bedöms vara i behov av att få undervisning i svenska som andraspråk deltar istället i sina respektive klassers svenskundervisning och den planering som följer av den. Eleverna ges stöd av läraren som undervisar i svenska som andraspråk i den ordinarie svenskundervisningen som bedrivs av en annan lärare. Det sker i form av att läraren som undervisar i svenska som andraspråk närvarar på klassernas lektioner i svenska och stöttar eleverna i den undervisningen. Läraren saknar fysisk möjlighet att träffa alla elever i behov av undervisning i svenska som andraspråk då undervisningen i svenska pågår parallellt för olika klasser. Detta innebär att läraren är nödgad att prioritera sin undervisningstid. Det framgår inte heller av elevernas klassscheman att det bedrivs någon undervisning i svenska som andraspråk. Både rektorn och läraren som undervisar i svenska som andraspråk har uppgett att alla elever med behov av undervisning i svenska som andraspråk inte får det. Sammantaget menar Skolinspektionen att de elever som bedöms vara i behov av undervisning i svenska som andraspråk inte får någon sådan undervisning.

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Anmäla till rektorn om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd

Lärare, speciallärare, elevhälsa och rektorn uppger att ämneslärare eller mentor ger eleverna extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Extra anpassningarna dokumenteras från och med vårterminen 2022 på skolans nya läroplattform som ger en samlad överblick av elevers extra anpassningar.

Lärare uppger att om de befärar att en elev trots extra anpassningar riskerar att inte uppnå minst betyget E, alternativt inte uppnår kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas i de lägre årskurserna, i något eller några ämnen ska en så kallad pedagogisk kartläggning göras. Den pedagogiska kartläggningen ansvarar elevens mentor för. Lärare uppger vidare att en pedagogisk kartläggning innebär att mentorerna ska hålla intervjuer med elev och vårdnadshavare samt fråga elevens alla ämneslärare hur det går för aktuell elev.

Flera lärare berättar att det kan ta lång tid innan svar från alla ämneslärare erhållits samt att den pedagogiska kartläggningen är tidskrävande och innebär ett omfattande arbete. En lärare beskriver det som ett stort steg att göra en pedagogisk kartläggning då det innefattar mycket administrativt arbete. Läraren berättar att det tar längre tid för vissa lärare att göra kartläggningen eftersom lärare prioriterar arbetsuppgifter olika.

Rektorn uppger att när mentor lämnar en pedagogisk kartläggning till hen så är det att betrakta som en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. För att det ska betraktas som en fullständig anmälan ska mentor lämnat in den pedagogiska kartläggningen till rektorn. Vidare framgår att om anmälan inte är komplett, det vill säga om kartläggningen saknas, ombeds mentorn att komplettera anmälan. Rektorn uppger att det tar mycket tid för mentorerna att samla in uppgifterna som krävs i den pedagogiska kartläggningen.

Starta utredning om en elevs behov av särskilt stöd

Lärare, speciallärare och rektorn uppger att rutinerna kring särskilt stöd har ändrats. Rektorn uppger att fram till den 7 november 2022 kallade rektorn mentorn och speciallärare till ett så kallat konsultationsmöte efter att en pedagogisk kartläggning, tillika anmälan, lämnats till hen. Konsultationsmöten ägde rum en gång i månaden och närvarande var rektorn, mentor och speciallärare. Rektorn uppger vidare att beroende på utgången av konsultationsmötet togs elevärendet vidare till ett möte med rektorn, kurator och skolsköterska. Dessa möten hölls månatligen och där fattade rektorn beslut rörande särskilt stöd och åtgärdsprogram.

Lärare uppger att det tar lång tid från anmälan till att de får en kallelse till konsultationsmöte. Det kan ta omkring en till två månader. En lärare uppger att hen gjorde en anmälan för en elev i februari 2022. Konsultationsmöte hölls i oktober 2022 efter att läraren lämnat in en ny pedagogisk kartläggning höstterminen 2022. Läraren uppger att eleven (elev 43) vid tidpunkten för Skolinspektionens tillsynsbesök inte har något färdigt åtgärdsprogram. Lärare uppger vidare att processen fram till ett eventuellt beslut om ett åtgärdsprogram är lång och går sakta.

Rektorn uppger att nya rutiner gäller från den 7 november 2022. Rektorn uppger samstämmigt med representanter för elevhälsan och speciallärare att de nya rutinerna innebär att hela elevhälsans personal kommer delta redan vid det inledande mötet, det som tidigare kallades konsultationsmöte. Rektorn uppger att de vid dessa möten kommer gå igenom elevärenden med mentor, elevhälsoteamet och rektorn där det är rektorn som fattar beslut om en pedagogisk utredning ska påbörjas. Rektorn uppger vidare att det är speciallärare som får uppdraget att göra en pedagogisk utredning och utifrån den fattar rektorn beslut om särskilt stöd. Eventuella åtgärder som eleven behöver framkommer av den pedagogiska utredningen och det är rektorn tillsammans med speciallärare som beslutar om vilka åtgärder som ska vidtas för eleven. Rektorn uppger att de nya rutinerna innebär att dessa möten fortsättningsvis ska inträffa varannan vecka vilket kommer få till följd att handläggningstiden kring särskilt stöd förkortas och att beslut kan fattas snabbare.

Rektorn, speciallärare och lärare uppger vidare att det har skapats en kö av elevärenden som mentorer tidigare anmält till rektorn med anledning av eventuellt behov av särskilt stöd. Rektorn uppger att det är två elevärenden (elev 64 och 65) som anmälts under vårterminen 2022 och vid tidpunkten för Skolinspektionens

tillsynsbesök fem elevärenden som anmälts under höstterminen 2022, där utredning om eventuellt behov av särskilt stöd inte startats ännu. Rektorn uppger att dessa elever ges extra anpassningar i avvaktan på att elevärendena ska hanteras i möte med mentor och elevhälsoteamet och fram till dess rektorn fattar eventuellt beslut om särskilt stöd. Rektorn uppger att utredningarna om eventuellt behov av särskilt stöd görs i turordning men att köbildningen inneburit att de inte kunnat starta utredningar skyndsamt.

Lärare uppger att alla elever som utretts och som bedömts vara i behov av särskilt stöd inte har ett åtgärdsprogram. Lärare uppger att de undervisar tre elever (19, 20, 21) vars åtgärdsprogram är avslutade men elevernas behov av särskilt stöd kvarstår. Lärare uppger att dessa elever har fortsatt behov av särskilt stöd men ges inte det utan får istället extra anpassningar i form av undervisning i en lugnare lärmiljö under en provperiod.

Skolinspektionen har tagit del av speciallärares sammanställning avseende läsåret 2022/23 och speciallärare uppger att den är upprättad i början av höstterminen 2022. Av sammanställningen framgår att det i maj 2019 gjordes en pedagogisk utredning avseende en elev (elev 68). Den pedagogiska utredningen visade att eleven var i behov av särskilt stöd, men det saknas åtgärdsprogram för eleven. Rektorn uppger att det görs en ny pedagogisk utredning för eleven höstterminen 2022.

Följa upp och utvärdera åtgärdsprogram

Skolinspektionen har tagit del av samtliga 16 åtgärdsprogram med tillhörande skriftliga utvärderingar som finns på skolan. Av dokumentationen framgår att det saknas dokumentation på utvärderingar för ett av åtgärdsprogrammen (elev 2) och i ett annat fall finns en odaterad så kallad "lägesrapport" (elev 70). Fem av åtgärdsprogrammen har inte utvärderats sedan senast mars 2022 (elev 1, 14, 16, 30, 69).

Speciallärare uppger att alla elever inte ges det särskilda stöd de är i behov av eftersom åtgärdsprogram inte följts upp vilket innebär att åtgärderna inte heller är uppdaterade. Rektorn uppger att utvärderingar av åtgärdsprogram sker efter cirka en månad, men att det funnits fall där det tagit längre tid än så.

Lärare uppger att det finns en resurs i en klass men att resursen i praktiken är knuten till en enskild elev som tidigare haft ett åtgärdsprogram. Av dokumentation som Skolinspektionen tagit del av har eleven (elev 15) haft ett åtgärdsprogram som följts upp senast i maj 2022. Speciallärare uppger att mentor anmält eleven för utredning av eventuellt behov av särskilt stöd under höstterminen 2022 med anledning av att eleven riskerar att inte uppnå betygskriterierna för minst E.

Anpassad studiegång

Rektorn uppger att det är hen som fattar beslut om anpassad studiegång och att dessa beslut inte är separata utan inryms i åtgärdsprogrammen. Rektorn berättar att skolenheten vid tidpunkten för Skolinspektionens besök har fyra elever med

anpassad studiegång. Vidare uppger rektorn att det av besluten inte går att utläsa vilka ämnen som reducerats eller i vilken omfattning som avvikelser gjorts från timplanen för eleverna.

Av åtgärdsprogrammen för de fyra eleverna (elev 17, 36, 41, 42) framgår vilka ämnen eleverna läser. I två fall framgår vilka veckodagar och mellan vilka klockslag som eleven har undervisning. I de två andra fallen finns medföljande individuella scheman varav det ena vid tiden för tillsynsbesöket är inaktuellt. Gemensamt för alla fyra åtgärdsprogram är att det saknas information om vilka ämnen som reducerats och i vilken omfattning.

Lärare och speciallärare uppger att det finns två elever (elev 26 och elev 27) som har förkortade skoldagar. Dessa elever saknar dock åtgärdsprogram och det finns därmed inte några beslut om anpassad studiegång för eleverna. Rektorn uppger att hen saknar kännedom om dessa omständigheter och att hen inte fattat beslut om anpassad studiegång för dessa elever.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet (2 kap. 34 § skollagen).

Om det på något sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram

utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Med utvärdering av åtgärdsprogram avses en systematisk analys och helhetsbedömning av hur åtgärderna fungerat. Åtgärdsprogrammet ska således användas för att bedöma elevens framsteg och fortsatta behov av stöd (prop. 2013/14:160, s. 30).

För en elev i grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas (3 kap. 10 § skollagen).

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut enligt 7 § innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen (3 kap. 12 § skollagen).

Beslutet om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden, eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Elev och vårdnadshavare måste därför få information om vad ett beslut om anpassad studiegång kan innebära för elevens möjligheter att studera vidare och deras synpunkter ska inhämtas och beaktas i bedömningen (prop. 2009/10:165 s. 293).

I 29 kap. 10 § skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän. Det gäller bland annat dokumentation och motivering av beslut enligt 31 och 32 §§ förvaltningslagen.

Rektorn har ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (Lgr 22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar).

Skolinspektionens bedömning

Anmäla till rektorn om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med särskilt stöd på Perslundaskolan. Skolan brister i att anmäla elever som kan vara i behov av särskilt stöd. Av utredningen framgår att skolans rutiner innebär att en anmälan om utredning av eventuellt behov av särskilt stöd inte görs direkt när det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, utan att mentorerna

måste göra en pedagogisk kartläggning först. De pedagogiska kartläggningarna är tidskrävande och görs därför i mån av tid. Av utredningen framkommer att det kan ta flera veckor för mentorerna att bli klar med en pedagogisk kartläggning och att det inte räknas som en fullständig anmälan förrän den pedagogiska kartläggningen är klar. Mot den bakgrunden bedömer Skolinspektionen att det finns en risk att elever inte får det stöd de har rätt till då det kan ta väldigt lång tid från det att det framkommer att en elev kan vara i behov av särskilt stöd tills att en anmälan om utredning av eventuellt behov av särskilt stöd görs eller räknas som fullständig.

Starta utredning om en elevs behov av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer vidare att skolan brister i arbetet med att skyndsamt utreda elevers behov av särskilt stöd. När en anmälan väl gjorts så dröjer det innan en utredning om särskilt stöd startas. Vidare framgår att det har skapats en kö med ärenden gällande utredning om eventuellt behov av särskilt stöd. Även detta innebär att det dröjer innan en utredning startas. I två fall har en anmälan om eventuellt behov av särskilt stöd skett under vårterminen 2021 men där utredning fortfarande inte startats vilket är en brist.

Av utredningen framgår även att det finns en elev (elev 68) som enligt en pedagogisk utredning från maj 2019 bedömts vara i behov av särskilt stöd. Något åtgärdsprogram har dock inte utarbetats för eleven, vilket är en brist. Skolinspektionen bedömer att en ny utredning av elevens behov av särskilt stöd behöver göras. Vidare framgår att tre åtgärdsprogram har avslutats för elever (elev 19, 20 och 21) trots att elevernas behov av särskilt stöd kvarstår. Då det av Skolinspektionens utredning framgår att eleverna fortfarande kan vara i behov av särskilt stöd är rektor skyldig att se till att elevernas behov av särskilt stöd skyndsamt utreds.

Följa upp och utvärdera åtgärdsprogram

Skolinspektionen bedömer även att skolan brister i att följa upp och utvärdera åtgärdsprogram. Av utredningen framgår att åtta åtgärdsprogram saknar aktuella utvärderingar sedan beslut om att utarbeta åtgärdsprogram fattades. Ett åtgärdsprogram har inte utvärderats alls, ett åtgärdsprogram har följts upp med en odaterad lägesrapport och resterande åtgärdsprogram har utvärderats senast under vårterminen 2022. Uteblivna utvärderingar försvårar möjligheten att bedöma elevens framsteg och fortsatta behov av stöd. Att sex åtgärdsprogram inte utvärderats sedan senast vårterminen 2022, att ett åtgärdsprogram följts upp med en odaterad lägesrapport samt att utvärdering uteblivit helt i ett fall innebär att bedömningen av elevernas behov av stöd inte är aktuell, vilket är en brist.

Anpassad studiegång

Vidare bedömer Skolinspektionen att det finns brister i skolans hantering av anpassad studiegång. Två elever har förkortade skoldagar utan att de har åtgärdsprogram eller beslut om anpassad studiegång. Rektorn saknar kännedom om dessa omständigheter och har inte fattat beslut om anpassad studiegång för dessa elever. Beslut om anpassad studiegång kan överklagas av elev och

vårdnadshavare. Om sådana beslut inte fattas påverkas elevernas rättssäkerhet och försvårar möjligheten för eleverna och deras vårdnadshavare att ta tillvara sina rättigheter. Vidare finns fyra elever på skolan med beslut om anpassad studiegång. Ett beslut om anpassad studiegång är en ingripande åtgärd för den enskilde eleven eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Av det skriftliga beslutet ska därför framgå vad som beslutats, det vill säga vilka ämnen som berörs och i vilken omfattning. Av besluten framgår inte vilka avvikelser från timplanen eller ämnen som har gjorts, vilket Skolinspektionen anser är en brist.

Extra anpassningar och elevhälsans delaktighet

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller krav på att ge elever extra anpassningar. Vidare bedömer Skolinspektionen att elevhälsan är delaktig på det vis som lagen föreskriver. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Individuella studieplaner och prioriterade timplaner

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Individuella studieplaner

Skolinspektionen har tagit del av fem individuella studieplaner för elever vid Perslundaskolan. Av dessa framgår elevernas personuppgifter, startdatum i svensk grundskola, vårdnadshavares kontaktuppgifter, mentors namn samt uppgifter om kartläggning och tidigare studier. Av två studieplaner finns en notering som handlar om elevernas intresse gjord av studie- och yrkesvägledare. I övrigt saknas information i de individuella studieplanerna.

Rektorn bekräftar i intervju att dokumentationen avseende individuella studieplaner är bristfällig eftersom det i stort sett bara är elevernas namn som ifyllts. Enligt rektor ska de individuella studieplanerna fyllas i men det sker inte. Läraren som undervisar i svenska som andraspråk och rektorn uppger att det inte är tydligt vem som ansvarar för de individuella studieplanerna. Rektorn uppger att det finns ytterligare sex elever som borde ha en individuell studieplan. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök hade ingen av dessa sex elever någon individuell studieplan.

Prioriterade timplaner

Läraren som undervisar i svenska som andraspråk uppger att hen inte vet om de nyanlända eleverna har en prioriterad timplan. Rektorn uppger att det inte finns någon elev som har en prioriterad timplan. Däremot bedömer rektorn att de sex nyanlända eleverna som började på skolan den 7 november 2022 är i behov av en prioriterad timplan.

Rättslig reglering

För en nyanländ elev som tagits emot i högstadiet ska en individuell studieplan upprättas. Studieplanen ska vara långsiktig och beskriva hur eleven ska uppnå

behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens mål. Den ska innehålla uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll och planerade stödåtgärder. Studieplanen ska revideras löpande utifrån de bedömningar som görs av elevens ämneskunskaper (3 kap. 12 g § skollagen).

Nyanlända elever som påbörjar sin skolgång i högstadiet har ett stort behov av en långsiktig planering för hur de ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Den korta tiden och okunskap om vilka vägar som finns i skolsystemet kan skapa onödigt stress hos framför allt eleverna, men även hos vårdnadshavarna. En långsiktig planering ger eleven och vårdnadshavaren en ökad möjlighet till insyn och delaktighet. Den individuella studieplanen bör användas som ett verktyg för att göra en individuell planering av elevens utbildning inom grundskolan och specialskolan. Utan individuell studieplan finns en risk att ämnen stryks utan att detta är en del av en individuell planering av elevens fortsatta utbildning (prop. 2017/18:194, s. 43-44).

En nyanländ elev eller en annan elev vars kunskaper bedömts enligt 3 kap. 12 c § skollagen får ges mer undervisning i svenska eller svenska som andraspråk än övriga elever i samma årskurs hos huvudmannen genom en omfördelning av den undervisningstid huvudmannen beslutat enligt 4 § (prioriterad timplan). Ett beslut om prioriterad timplan får fattas om det behövs för att eleven så snart som möjligt ska kunna tillgodogöra sig undervisningen i den undervisningsgrupp som eleven normalt hör till. En elev får omfattas av prioriterad timplan under högst ett år och eleven får inte under denna tid ges mindre undervisning totalt än andra elever i samma årskurs hos huvudmannen. Rektorn beslutar om prioriterad timplan (9 kap. 4 a § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med de individuella studieplanerna. Av utredningen framgår att det finns sex elever som borde ha individuella studieplaner, men som inte har det. Skolinspektionen bedömer vidare att dokumentationen avseende individuella studieplaner är bristfällig då det saknas beskrivning över hur eleven ska uppnå behörighet till gymnasieskolans nationella program utifrån elevens egna mål, uppgifter om utbildningens huvudsakliga innehåll, uppgifter om planerade stödåtgärder samt datum för när studieplanen ska revideras. Rektorn uppger att de individuella studieplanerna saknar information och att det heller inte är tydligt vem i personalen som är ansvarig för dokumentationen avseende de individuella studieplanerna.

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att prioriterade timplaner saknas för de sex elever som har det behovet. Enligt rektorns utsaga finns det sex nyanlända elever som är i behov av en prioriterad timplan men där skolenheten inte upprättat sådana.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elever uppger att det finns elever som inte kan svenska och att lärarna förklarar på engelska för dessa elever. En elev uppger att det under förra läsåret började två elever i hans klass som inte kunde svenska alls som han dagligen fick översätta till. Eleven uppger att han blev trött på att översätta och att det var svårt att översätta och förklara i idrott.

Läraren som undervisar i svenska som andraspråk och speciallärarna uppger att det finns studiehandledning på persiska, tigrinja och arabiska på skolenheten. Lärare uppger att det saknas studiehandledning på andra språk som elever har behov av. Lärare uppger att det finns elever som har behov av studiehandledning på holländska, polska och bulgariska men som inte får sådan studiehandledning.

Lärare uppger vidare att det finns nyanlända elever som har svårigheter i vissa ämnen på grund av språkförbistringar. Lärare i praktiska ämnen uppger att det saknas studiehandledning vid undervisning i estetiska eller praktiska ämnen vilket innebär att lärare försöker lösa det genom att peka, prata engelska, använda översättningstjänster på internet eller låta någon annan elev översätta eller tolka.

Rektorn uppger att han har kännedom om att det saknas studiehandledare i praktiska ämnen. Rektorn uppger att det finns elever som har ukrainska eller bulgariska som modersmål och som har behov av studiehandledning men som inte får studiehandledning idag. Dessa elever får istället hjälp av studiehandledarna på svenska men inte på sitt modersmål.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Studiehandledning på modersmålet är en stödinsats som syftar till att ge eleven möjlighet att nå de kunskaper som minst ska uppnås. Studiehandledning på modersmål kan ges som extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller som särskilt stöd (prop. 2017/18:194, s. 36).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att elever inte får studiehandledning på modersmålet trots att de har behov av det. Av utredningen framgår att elever inte får studiehandledning på modersmål i ett antal språk. Rektorn uppger att de elever som har behov av studiehandledning på ett modersmål som skolenheten inte kan erbjuda inte ges studiehandledning. Lärare och rektorn uppger att det finns nyanlända elever som har holländska, polska, ukrainska respektive bulgariska som modersmål och som av lärare uppges ha behov av studiehandledning men som inte får det då skolenheten inte har studiehandledare. Detta är en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ockelbo kommuns verksamhet vid Perslundaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller bristerna. Det finns därför skäl att förelägga Ockelbo kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolans betygskatalog för vårterminen 2022. Av betygskatalogen framgår att beslut om betyg i ämnena slöjd och biologi saknar underskrift av betygssättande lärare. Det är endast namnförtydligande som framgår.

Av betygskatalogen framgår vidare att betyg har ändrats. Ändringarna är gjorda på så sätt att ursprungsbetyget strukits över och ersatts med ett annat handskrivet betyg. Det gäller betyg i till exempel biologi, kemi, matematik, historia, och engelska. Gemensamt för samtliga ändringar är att det inte framgår någon notering om när eller varför ändringarna har skett. I vissa fall framgår initialer på vem som gjort ändringen men i övervägande fall saknas det. I enstaka fall är ändringen signerad.

Rättslig reglering

Rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen).

Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. Om betygskatalogen förs elektroniskt ska detta ske på det sätt som beskrivs i Skolverkets föreskrift om betygskatalog (7 §). Rättelser och ändringar ska anges i betygskatalogen. Om betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som anges i 7 §. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (SKOLFS 2011:123, 7, 9, 11 och 15 §§).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i förandet av Perslundaskolans betygskatalog för vårterminen 2022. Av betygskatalogen framgår att det finns betyg som saknar namnteckning av betygssättande lärare. Vidare framgår att betyg

strukits över och ändrats utan att det framgår om det är en rättelse eller ändring som gjorts samt när det skett eller av vem ändringen eller rättelsen skett.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Skolinspektionen finner att bristerna avseende betygssättningen handlar om ett mindre antal fall. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Ockelbo kommun en anmärkning.

Planen mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling, den så kallade "trygghetsplanen". Trygghetsplanen avser samtliga grundskoleenheter i Ockelbo kommun. Den är daterad mars 2021 och avser kalenderåret 2021. Av trygghetsplanen framgår även en rutin för hur kränkningar ska hanteras i enskilda fall. Rektorn uppger att arbetet med att revidera planen mot kränkande behandling är påbörjat av skolans trygghetsteam. Den nya planen ska gälla från och med januari 2022.

Representanter för elevhälsan uppger att trygghetsteamet består av kurator, elevcoach, studie- och yrkesvägledare, tre lärare samt rektorn. Representanter för elevhälsan bekräftar att planen mot kränkande behandling är under revidering och att eleverna kommer vara delaktiga i det arbetet. Vidare uppger representanter för elevhälsan att det har genomförts en trygghetsenkät under höstterminen 2022 och att enligt de elevsvar som framkommit i samband med den genomförda enkäten har tryggheten ökat på skolenheten.

Lärare, elevhälsa och rektorn uppger att flera insatser har gjorts för att öka tryggheten på ett övergripande plan. Exempelvis har cafeterian öppnats igen som bemannas av en elevcoach för att göra korridorer och öppna ytor i anslutning tryggare. Ett annat exempel är att det finns en inhyrd kurator på plats två dagar i veckan. Representanter för elevhälsan uppger att de informerar alla elever i årskurs 4 om att alla människor är olika, hur man är mot varandra på nätet och vad som är olagligt och inte.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever (6 kap. 6 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling (6 kap. 7 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

En plan mot kränkande behandling enligt 6 kap. 8 § skollagen ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av eleverna vid den verksamhet som planen gäller för. Utformningen och omfattningen av elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad (2 § förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att huvudmannen inte sett till att det varje år upprättas en plan mot kränkande behandling. Skolinspektionen kan konstatera att skolenheten har en plan mot kränkande behandling i form av trygghetsplanen. Vidare konstateras att planen är gammal då den är från mars 2021 och avser kalenderår 2021. Att den inte är aktuell framgår även av att icke aktuella tjänster och befattningar omnämns. Det framgår av intervjuer med rektorn och representanter för trygghetsteamet att det pågår en revidering av planen men att den inte är klar. Av utredningen framgår vidare att det vidtagits förebyggande åtgärder på skolan för att öka tryggheten, såsom att hålla cafeterian öppen samt hyra in en kurator.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Ockelbo kommuns verksamhet vid Perslundaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller planen mot kränkande behandling. Utredningen visar att även om planen mot kränkande behandling inte är uppdaterad så har ett antal åtgärder vidtagits för att förebygga kränkande behandling och öka tryggheten på skolan. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Ockelbo kommun en anmärkning.

Rektorns pedagogiska insikt

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger att hen började på Perslundaskolan år 2000. Hen arbetade först som elevassistent och sedan som undervisande lärare i matematik och naturorienterande ämnen. Dessförinnan hade hen arbetat på andra skolor som lärare. Från år 2020 arbetade hen som biträdande rektor för högstadiet och från årsskiftet 2020/21 som biträdande rektor för hela skolenheten. Höstterminen 2022 övergick anställningen till en rektorstjänst. Rektorn uppger att hen har en

gymnasial utbildning. Rektorn uppger att hen antagits till rektorsutbildningen och kommer att påbörja den under januari 2023.

Rättslig reglering

Som rektor får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet har pedagogisk insikt. (2 kap. 11 § skollagen).

Rektorn ska fatta viktiga beslut som för de enskilda eleverna är av mer ingripande natur, exempelvis disciplinära åtgärder, ledigheter, särskilda stödinsatser och betygssättning. Med den mycket viktiga roll som rektor kommer att få, såväl för utbildningens kvalitet som för rättssäkerheten, är det angeläget att de som utses till rektorer är personer som har goda förutsättningar att klara dessa uppgifter. Det ansvar som läggs på en rektor förutsätter att denne har en allsidig pedagogisk insikt. En sådan pedagogisk insikt kan förvärfvas på olika sätt men gemensamt för dem alla bör vara att de inrymmer såväl utbildning som praktisk erfarenhet (prop. 1990/91:18, s. 36).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att rektorn saknar sådan pedagogisk utbildning som krävs för att rektorn ska ha tillräcklig pedagogisk insikt för att få anställas som rektor. Med tanke på rektorns ansvar för såväl utbildningens kvalitet och de beslut som rektorn ska fatta för enskilda elever krävs viss utbildning och erfarenhet. Sammantaget bedömer Skolinspektionen att rektorn på Perslundaskolan saknar tillräcklig utbildning för att uppnå den allsidiga pedagogiska insikten som krävs för att få anställas som rektor.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Ockelbo kommun verksamhet vid Perslundaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller rektorns pedagogiska insikt. Utredningen visar att rektorn har mångårig erfarenhet av arbete inom skolväsendet och sedan år 2020 som biträdande rektor samt att hen planerar påbörja rektorsutbildningen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Ockelbo kommun en anmärkning.

Avstående från ingripande

Tillsvidareanställning av lärare som saknar lärarlegitimation

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av personalförteckningen som Skolinspektionen tagit del av samt av intervju med en annan lärare, framgår att en av lärarna som undervisar i musik saknar

lärarlegitimation. Skolinspektionen har tagit del av anställningsavtalet för den aktuella läraren, där det framgår hen har en tillsvidareanställning.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning. Den som inte har legitimation som lärare får dock anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning, om han eller hon ska undervisa i modersmål, ett yrkesämne i gymnasieskolan, gymnasiesärskolan, kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, eller kommunal vuxenutbildning som särskild utbildning på gymnasial nivå, eller individuella kurser eller orienteringskurser i kommunal vuxenutbildning (2 kap. 20 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det är en brist att en av lärarna som undervisar i musik har en anställning utan tidsbegränsning trots att hen saknar lärarlegitimation. Det är endast lärare som har lärarlegitimation som får anställas utan tidsbegränsning, om inte något av undantagen är uppfyllda. I det här fallet undervisar läraren i musik vilket inte omfattas av något av undantagen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Ockelbo kommuns verksamhet vid Perslundaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller tillsvidareanställning av lärare som saknar legitimation. Utredningen visar att en lärare på skolenheten, som saknar lärarlegitimation, är anställd utan tidsbegränsning. Skolinspektionen bedömer med hänsyn till omständigheterna att det finns särskilda skäl mot att ingripa i detta fall. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen vid kommande anställningar beaktar reglerna om vem som får anställas utan tidsbegränsning. Skolinspektionen avstår från att ingripa i detta fall.

Områden utan konstaterade brister

Språkval och modersmål

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger att elever får information om möjligheten till modersmålsundervisning vid varje terminsstart alternativt i samband med att en elev börjar på Perslundaskolan. Finns det minst fem elever som tackar ja till erbjudandet anordnar skolan önskad undervisning. Av dokumentation samt av intervjuer med elever och lärare framgår att skolan erbjuder franska och spanska som språkval.

Rättslig reglering

En elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet och eleven har grundläggande kunskaper i språket. En elev som tillhör någon av de nationella minoriteterna ska erbjudas modersmålsundervisning i elevens nationella minoritetsspråk (10 kap. 7 § skollagen).

Modersmålsundervisning får anordnas som språkval i grundskolan, som elevens val, inom ramen för skolans val, eller utanför den garanterade undervisningstiden (5 kap. 8 § skolförordningen).

En huvudman är skyldig att anordna modersmålsundervisning i ett språk endast om minst fem elever som ska erbjudas modersmålsundervisning i språket önskar sådan undervisning, och det finns en lämplig lärare (5 kap. 10 § skolförordningen).

Om en elev ges modersmålsundervisning utanför den garanterade undervisningstiden, är huvudmannen skyldig att erbjuda eleven sådan undervisning sammanlagt högst sju läsår under elevens skoltid. Eleven ska dock erbjudas modersmålsundervisning under längre tid, om eleven har ett särskilt behov av sådan undervisning. Begränsningen gäller inte nationella minoritetsspråk eller ett nordiskt språk (5 kap. 11 § skolförordningen).

Skolan ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har, vilka krav skolan ställer och vilka rättigheter och skyldigheter elever och deras vårdnadshavare har. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers och vårdnadshavares rätt till inflytande och påverkan. Det är inte minst viktigt som underlag för den enskildes val i skolan (Lgr 22, avsnitt 1 Rättigheter och skyldigheter).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av juristen Emmy Holmlund.

Utredaren Kristin Holmgren har varit föredragande i ärendet.

I ärendets handläggning har även utredaren Ann-Sofie Andersson medverkat.